

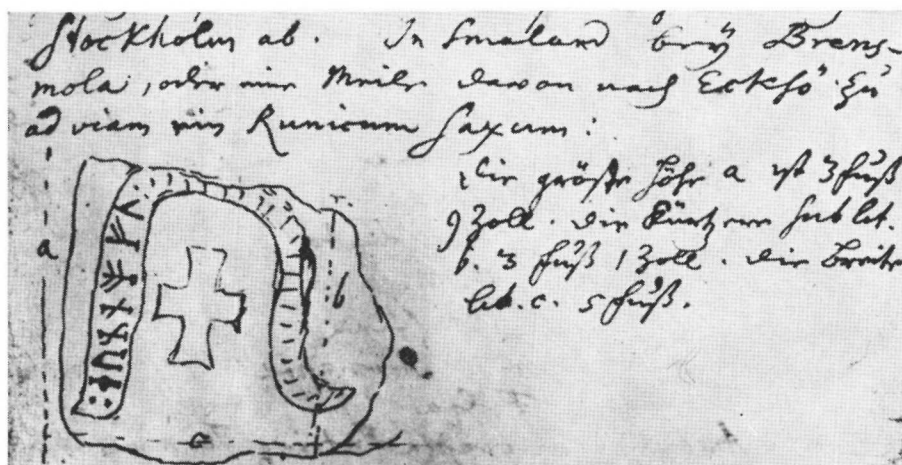

Fig. 89. Sm 140. Ryningsholm. Höreda sn. Efter teckning av J. D. Major.

När Christofferson ritade av stenen, fanns endast nedre delen kvar. Denna var ännu 1857 i behåll, såsom framgår av Allvins beskrivning, men är nu försvunnen. På stenens nedre del synes ett kors. Den fragmentariska stenen har enligt bilden i *Bautil* varit ca 1 m hög och 140 cm bred.

Inskrift (enligt B 1044):

: eun : iutr : r . . . asa : eftir suain : fap . . .

1 5 10 15 20

Gunnmundr(?) r(eisti steina þ)essa(?) eptir Suein, fœð(ur) . . .

Gunnmund(?) reste dessa stenar(?) efter Sven, (sin) fader.

Det första namnet har troligen varit **kunmutr** *Gunnmundr*. Se Sm 145, där ett säkert belegg på detta namn förekommer.

141. Medalby. Mellby sn.

Pl. 92.

Litteratur: Th. Brunius: Brev till A. Friberg den 30/10 och 1/11 1924; O. v. Friesen: Brev till A. Friberg den 18/6 1927 (NSmArk); Skriftväxling mellan Riksantikvarien och A. Friberg, Th. Brunius, P. Mild i Medalby under åren 1927, 1929 och 1930 (ATA); L. Pehrson: Inventeringsuppgift 1940 (ATA).

Äldre avbildningar: Friberg: foto 1926 (ATA och NSmArk), 1929 (ATA); E. Floderus: foto 1929 (ATA).

Stenen står numera, sedan den varit på villovägar, på sin gamla plats i ett gravfält, bestående av 14 högar, VNV om Mellby kyrka på ägorna till Medalby nr 2, ca 110 m SV om boningshuset, på andra sidan den nuvarande landsvägen. Den gamla landsvägen går ca 12 m N om stenen.

Den tycks vara okänd i äldre källor. I *Ransakningarna* 1667 finner man en redogörelse för en runsten i Medalby, men den avser av allt att döma ej denna sten. Där läses: »Wid Medelby östan för kyrekian lijtet stycke ifrån henne, äro och många Ättebacker, fins och någre, dock icke så höge steenar. Ibland hwilcke een står och så medh Runor rijtat, men är som the förrige aff Skogzbrännande som hoos och öfwer honom fält hafwer warit förbrändt och sönderstyekiat, att han näppl. läsas kan, men tyckes wara som een then hafwer satt för anull bro Sin.» Är uppgiften »östan för kyrekian» riktig, kan den åsyftade stenen ej vara identisk med den nyfunna, som hittades NV om kyrkan.

Om fyndet av runstenen berättar konsul Th. Brunius i brev till Friberg den 30/10 1924: »Jag har tillvaratagit 2 stycken av en sönderslagen runsten. Det ena stycket fanns ovan jord, det andra låg nedgrävt i en åker ett stycke, ca 20 met., från den plats, där första stycket låg. Tyvärr saknas ännu ett stycke (toppen) av stenen. Jag har sammanfogat de två funna bitarna (givetvis med största försiktighet) och ställt upp stenen på gårdsplanen vid Hunnerstad ... Den har ursprungligen stått på en gravhög tillhörande ett stort gravfält från järnåldern liggande på södra stranden av sjön Solgen strax nordväst om Medelby.» Vidare meddelar Brunius i brev den 1/11 1924: »Runstenen har utan tvivel stått på en gravhög belägen 700 à 800 meter v.n.v. om Mellby kyrka, söder om vägen vid *d* i *Medelby* på generalstabskartan. Där hittade jag nedre delen av stenen, då jag en gång gick och tittade på gravfältet. Vid samtal med ägaren till f.d. soldattorpet, som ligger strax intill, f.d. grenadjären Mild, fick jag den upplysningen att en annan runstensbit skulle ligga nedgrävd i en liten åkerlapp strax bredvid. Vid ett tillfälle på eftersommaren kom jag så åt att få stenen framgrävd med hjälp av Mild, och jag tog då båda bitarna över till Hunnerstad, där jag satt upp dem på gårdsplanen. Naturligtvis är jag beredd att, om så påfordras, återbörda stenen till Medelby, men jag har ännu icke anmält saken till Riksantikvarien, vilket kommer att ske sedan doc. Lindqvist och jag tillsammans besett stenen. Genom det gravfält, där stenen stått, har nu dragits fram en ny väg, varvid flera gravhögar skadats. På flera ställen var vägen, då den var alldeles ny, svart av kol från gravhögarna.»

Handlanden P. Mild (född 1880), son till den ovannämnde grenadjären Mild, minns stenen stående på dess ursprungliga plats. Den var hel med undantag av att toppen var borta, men slogs sönder någon gång under år 1917 eller 1918. Den övre delen lades då på renen strax intill. När den fördes till Hunnerstad, skulle »roten» ha stått kvar. — Enligt beslut av Riksantikvarieämbetet återfördes stenen år 1930 till sin ursprungliga plats.

Det som nu finnes kvar är alltså två fragment med passning, vilka ha sammanfogats. De utgöra tillsammans nedre delen av en runsten. Stenen är nu inhägnad med järnstänger, som vila på fyra stenstolpar. Den är 74 cm hög, 61 cm bred. De största runorna äro 12 cm höga. Den har ganska rik ornamentik, bestående av ett rundjur, vars huvud med dess detaljer blivit ganska fantastiskt och samtidigt grovt utformat.

Inskrift:

• • • • • **ki : rei . . . ka • broþur •**

1

5

10

15

... rei(sti) ... bróður.

... reste ... broder.

Till läsningen: Vilka runor som gått före 4 **k** kan ej fastställas. Inskriften börjar med en punkt, varefter följa tre vertikala streck. Av det första är övre delen ej lika tydlig som den nedre, men den vänstra vallen av fåran syns. Det andra går i gränsen till en skarp avsats på stenen, det tredje är ganska ojämnt men säkert. De två första av de nämnda stavarna ha av Friberg och Floderus uppfattats som ett **u**. På Fribergs liksom på Floderus' foto, där imålningen av runorna är identisk, ser man på staven nr 3 en **k**-bst. Av 9 **k** är endast toppen kvar, men läsningen är säker. Bst till 15 **u** är tydlig utom i den nedersta delen. Den utgår från hst ett stycke nedanför dennas topp och skär igenom en ganska hög avsats på stenen. Det är ej samma fåra, som Friberg uppfattat som bst, ett litet fragment av en stav vid övre marglinjen.

142. Värneslätt. Mellby sn.

Pl. 92.

Litteratur: F. Svalander: Skrivelse till Riksantikvarien den 28/12 1948 (ATA), anteckningar (Svalanders samlingar); Eksjötidningen den 28/12 1948 och den 14/1 1949; Smålandstidningen den 30/12 1949; I. Lindqvist: Skrivelse till Riksantikvarien den 22-24/4 1949 (ATA); G. Olson: Skrivelse till Riksantikvarien (ATA).

Äldre avbildningar: Svalander: 17 fotos (S:s samlingar), 8 fotos (ATA); K. R: fyra teckningar (S:s samlingar), en teckning (ATA).